

Lundsjö Järnväg

I början av 1900-talet byggdes av trävaruhandlaren A P Andersson upp en företagsgrupp i Södermanland med kvarn, lantbruk, handelsrörelse samt ångsågar i Vrena, Juresta i Floda socken samt från 1912-1913 även vid Lundsjö i samma socken.

Lundsjö är beläget norr om Katrineholm. Efter A P Anderssons död omkring 1912, drevs rörelsen av sterbhuset under firma A P Andersson & Co.

År 1915 inregistrerades AB A P Andersson hos Patentverket med ett aktiekapital på 180.000 kronor och med A P Anderssons arvingar som aktieägare.

Redan 1917 såldes bolaget till Backa-Hosjö AB, vilket bolag under 1940-talet såldes till Holmens Bruk AB.

Under början av 1910-talet hade A P Andersson köpt några mindre rotposter skog från Okna säteri i Floda, men så 1912 köpte firman en mycket stor rotpost från Ökna säteri.

Skogen skulle avverkas under en femårsperiod. Priset var 160.000 kronor, ett för denna tid ett mycket stort belopp. Ett sågverk med en ram och ett enkelt kantverk anlades vid Lundsjö, norr om den lilla sjön Lundsjön. Drivkraften utgjordes av en ångmaskin om 60 hkr. När det gällde transporter av timret, sägs det att bolaget först försökt att få traktens bönder att åta sig körningarna, men att man inte kom överens om lönen. Företaget byggde därför en nära 5 km lång järnväg, med 600 mm spårvidd, från sågen via Åtorp,

Solberga, Bronäs till Vimossen

(se karta). Banan gick delvis över åkermark tillhörig Okna säteri och underlydande gårdar och för detta intrång betalades ett mindre belopp per år.

Som dragkraft inköptes ett treaxligt ånglok av Orenstein & Koppels fabrikat (tillv. nr 6703/1913). Några uppgifter om trafiken på banan är ej kända men driften avslutades troligen redan 1916, då loket såldes i september detta år för 6.512:-kronor. Trolig köpare var AJMA, vilka 1 varje fall 1918 säljer loket till AB Västergötlands Förenade Kalkindustrier, Uddagårdens kalkbruk, Västergötland. Innan denna försäljning har man dock hyrt ut loket till några olika byggarbetsplatser, bl a i Avesta. I Uddagården ombyggdes det från ånglok till motorlok (1936) och skrotades där som sådant 1947.

Verksamheten pågick vid sågen fram till 1918 för att sedan helt avvecklas under 1919. Då hade sågverksbyggnaden brunnit ned en höstkväll 1918. Litet uppgifter om sågverket:

År	Tillv. värde	Antal anställda	Del av år
1914	59.900	23	1.1 - 18.3 samt 15.7 - 31.12
1915	168.600	26	1.1 - 31.12
1916	176.777	20	1.1 - 16.8

Anm. för år 1913 finns siffrorna, men dessa redovisas tillsammans med sågverket i Juresta!

Ur bolagets stiftelseakt kan man se att järnvägsmateriel vid Ökna väderades till 25.000 kronor per 1913-12-31. I senare bokslut benämnes banan som Lundsjö järnväg och järnvägsmaterielens värde togs upp till ett betydligt lägre belopp.

I dag kan man fortfarande se rester av banvallen och betongfundament på det tidigare sågverksområdet, där Floda Hembygdsförening satt upp en liten information om verksamheten på platsen under åren 1913-1918. Banvallen kan också följas på flera ställen, främst på delen Åtorp - Vimossen.

Kjell Gustafsson och Bo Gyllenberg Källor:
Sven Eriksson, Strängstorp, Katrineholm
Mauritz Ahlstrand, Helsingborg, vilken sammanställt
en liten historik om A P Andersson & Co.
Industrilok i Uppland
Riksarkivet (Patent & Registreringsverket, Bolagsbyrås arkiv).
(Kommerskollegium, Primärmaterial till näningstatistiken)

